

КРИНЯ

Де ти зберігаєш свої найцінніші речі — іграшки, мушлі, картки з улюбленими героями? Можливо, на полиці в шафі або ж у тебе є окрема коробочка для цього?

А от твої предки для зберігання своїх коштовностей використовували вельми цікаву річ — скриню. З дерев'яних дощок вони збивали великий ящик, а потім прикрашали його барвистими візерунками. Скрині Центральної та Лівобережної України славилися рослинними орнаментами — квітами, пелюстками, а Гуцульщини — різьбленими геометричними малюнками, тобто ромбиками, трикутниками й квадратами.

Коли в сім'ї народжувалася дівчинка, батьки одразу ж споряджали їй скриню. А далі її слід було наповнити. Дедлайн — весілля.

Перш ніж дівчина вийде заміж, її скриня наповнювалася всіляким добром: тут зберігалися рушники, білизна, святкове й повсякденне вбрання, полотна, а до маленької шухлядки вгорі, яку називали прискринником, клали гроші, документи й прикраси. Зручно, еге ж? Усе цінне в одному місці.

Саме скриня нареченої з виготовленими нею власноруч скарбами, а ще спадком від матері опинялась у центрі уваги на весіллі, коли її урочисто переносили до хати молодого. Уяви: скрині приділяли не менше уваги, ніж самим нареченим!

Не кожен міг самотужки створити таку річ. Тому існувала окрема професія — скринник. Це були найуміліші майстри. Вони продавали свої вироби на ярмарках, куди з'їжджалися люди звідусіль. Таким чином, скрині з Полтавщини або Чернігівщини могли прикрашати домівки Волині, наприклад.

Сьогодні ми можемо піти до магазину й придбати собі там усе, чого душа забажає. А раніше наші предки користувалися здебільшого тим, що могли виготовити самі. Велика кількість пряжі, вишивок і полотна свідчила про надзвичайну працьовитість власниці, а тому повна скриня вказувала на хорошу репутацію дівчини й рівень заможності її родини.

Господиня часто використовувала свою скриню як дошку для важливих записів. На ній зберігалася інформація про те, хто з родичів коли народився, одружився чи помер, який був цьогоріч урожай, коли в корови з'явилися телята. Записували все, що здавалося важливим, щоб не забути. Такий собі нотатник тих часів.

До речі, у козацьку добу скриня перестала бути суто жіночим предметом ужитку. Козаки мали свої скрині, де зберігали повсякденний і військовий одяг, посуд, зброю, а також цінні трофеї.

Згодом скриня еволюціонувала у звичну нам шафу. А ще в неї з'явилися мініатюрні нащадки — маленькі скриньки для цінних дрібничок. Такі можна придбати або спробувати змайструвати самостійно з фанери чи картону й розмалювати. Тепер кожен знатиме, що це твій особистий сховок скарбів.

НАМИСТО

Якби ми з тобою перемістилися на кілька століть назад в українське село й спитали дівчат про їхній найбільший скарб, вони, без сумніву, показали б свої намиста.

Прикраси були на вагу золота, їх передавали з покоління в покоління.

Нумо розглядати найпоширеніші прикраси наших прабабусь!

Червоне коралове намисто — найдорожче й найпрестижніше. Уяви: лише одна низка коштувала, як ціла корова! Усе через те, що намистинки добували зі дна далеких морів, а потім вони долали чималий шлях до своїх майбутніх власниць.

Баламути — намисто з перламутрової мушлі річкових молюсків. Воно мало світлий колір і фантастично виблискувало на сонці.

Пацьорки — більш доступне намисто, яке робили з яскраво пофарбованих дерев'яних чи скляних намистин. Серед них виділялися писані пацьорки — розмальовані вручну намистини, привезені з італійської Венеції. Питаєш, як вони потрапили до України? Тоді частини українських й італійських земель належали до складу